

Cimelye

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

Palikám, mindjárt kész lesz! Rajzolta: Pasc Jenő	17
A rászédett ördög. Német mese. Irta: Monoky Sándor	18
Édesanyám felvisz az iskolába. Gyermekkori emlék. Irta: Benedek Elek	19
Naplopó. Gyermekmese. Irta: Balázs Ferenc . .	22
Tamás érdeklődik. Csevegés	24
A szerencséhezó pálcá. Mesejáték. Irta: Almásy Miklós	26
Mese az árva Jánosról. Irta: Zsombok Zoltán .	29
Senki Tamás története. Gyermekregény. Irja: Kertész Mihály	31

A

gyermekek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BŐRGYÁR r.-t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

**Gödörcserzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!**

**Papir- és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az
iskolaszezonra „ZEA“ Első Román Krétagyár Cluj**

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.
Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonztalkákat, írókészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútort- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrászinezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

**Szűcsöknek
árkedvezmény!**

Prágai nemzetközi mintavásár

➔ 1922. szeptember hó 3-tól 10-ig. ➔

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére. Csehszlovákia leghiresebb gyárainak kiállítása. **Csehszlovák-román gazdasági, ipari és agronómiai ankétek: 1922. szeptember 4-6 Prágában. Mindkét ország összes ipari, gazdasági és mezőgazdasági kompetens tényezőinek találkozó helye. Kivételes kedvezmények az ankétek résztvevői és a vásár látogatói részére: 33 százalékos kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75 százalékos vízumkedvezmény, lakás, hirszolgálat stb.**

Legitimációk és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél:

„Reclama“ Cluj, Piata Unirei 4. és a csehszlovák konzulátusoknál.

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

➔ **PAL A** ➔

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉREKNÉL, Strada Decebal (Kölessey-u.) 37. szám. Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Nagyvárad és Arad között

autó járat személyenként 300 L. óránként indul.

Indulás CUKOR garage. Telefon 16-01.

NAGYVÁRAD Szilágyi Dezső-utca 12. szám.

ARADON FEHÉR garage a pályaudvar mellett.

➔ **BÉKEBELI MINŐSÉGŰ ÚJ!** ➔

Gabonás-, lisztes-, gyapju- és szalmazsák.

Vizhatlan ponyva, napellenző, roletta- és madrac-vászon.

Afrik, seegrasz, bútorrugó, önműködő rolettarudak. — Zsineg- és jutaheveder

minden méretben és mindennemű kárpitos kellékek. Befőttkötöző

és minden másnemű zsinegek 2/0 T—2/32 L-ig minden számban.

Zsákvarró kendercérna és cipészfonal, továbbá többféle minőségű

használt zsákok nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók

Glücklich Bernát és Fia

cégnél Piața Victorie (Deák-tér) 27. sz. Piébánia-épület. — Telefon 521.

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takaréketét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN, — Budapesten keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

 Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.

A Cimbora azt üzeni:

Ha finom
cukorkát
akartok:

kérjete Melissát

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

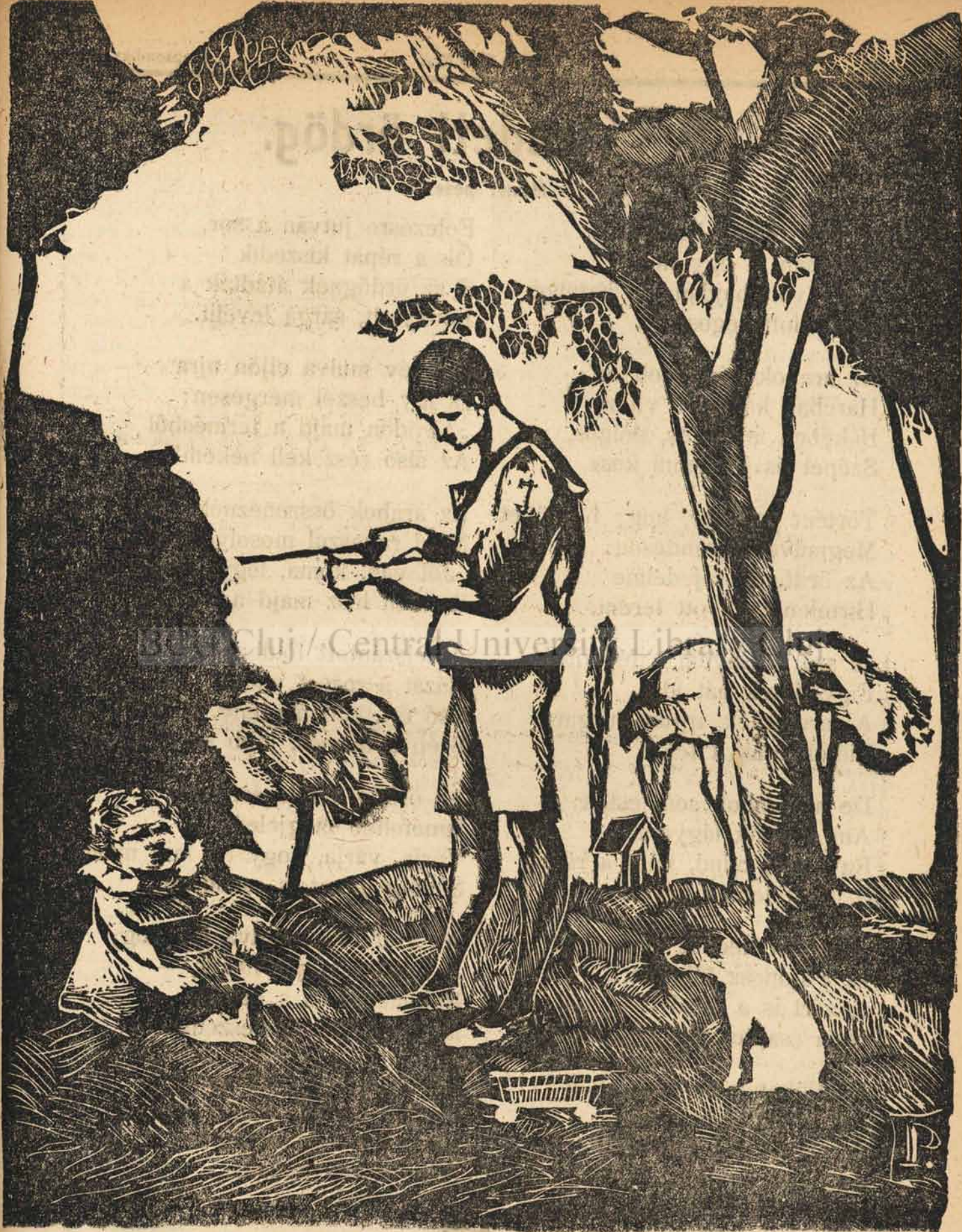
Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t.
A szerkesztőbácsi postája Satu-Mare (Szatmár) Eötvös-u.
4. sz. alá címezendő. - A közlésre szánt kéziratok Benedek Elek címére, Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők

Palikám, mindjárt kész lesz!

A rászédett ördög.

– Német mese. –

Messze tőlünk kelet felé,
Ázsiában él egy nép.
Nagy volt hajdan, de hatalma
Alászállott réges-rég.

Az arabok népe volt ez,
Harcban bátor és vitéz;
Békében is ügyes, dolgos,
Szépet és jót tenni kész.

Történt egyszer, hogy földjüket
Megtüvelve rendesen:
Az ördögök fejedelme
Hirtelen csak ott terem.

És szól: „Enyém a fél világ,
Figyeljete hát ide:
A termésnek, irgum-burgum,
Tiétek csak a fele“.

De az arabok sem estek
Ám a fejük lágyára;
Ravaszok mind, mint a rókák
S így felelnek szavára:

„Legyen tied az alsó rész!“
És a gonosz fölnevet:
„Azért is a felső rész kell,
Nem csaptok be engemet!“

Földjüket most az arabok
Répamaggal bevetik
És magukban az ördögöt
Jó előre nevetik.

Felezésre jutván a sor,
Ők a répát kiszedik
S az ördögnek átadták a
Fonnyadt, sárga levelit.

Egy év múlva eljön újra
És így beszél mérgesen:
„Az idén majd a termésből
Az alsó rész kell nekem!“

Az arabok összenéznek,
Mind ravaszul mosolyog:
„Jól van, koma, légy nyugodtan,
Rendén lesz majd a dolog!“

A felszántott földbe mostan
Búzát s rozst vetnek el;
Eszé éri, süti napfény,
Szép a termés, jobb se' kell.

Az ördög a felezésre
Ismételten megjelen;
Várja, várja, hogy mi lesz most,
S még nevet is csendesen.

Az arabok — tudva jól, hogy
A felső rész jár nekik, —
Nekilátnak és a kalászt
Mind egy szálíg leszedik.

Az ördögnek csak az üres
Szalma maradt. Fogta hát,
Elment s vele befűtötte
A pokolnak katlanát.

Monoky Sándor.

Édesanyám felvisz az iskolába.

(Gyermekkori emlék.)

– Irtá: *Benedek Elek.* –

Udvarunkon rémült sivalkodással szaladgálnak a csirkék, édesanyám s nővéreim, Éva meg Anikó kergetik: no, most mindjárt lefogják a kiszemelt áldozatot. Amikor már azt hiszszük: megvan! huss, kisurran a kezünkből. Tudom, miért e hajsza: ma visz fel édesanyám az iskolába. Két csirkét kell megfogni, mert ketten megyünk iskolába: Anikó meg én. Senki sem köteles vele, hogy csirkét vagy más egyéb jót vigyen a tanítóbácsinak, de így volt az ősidők óta: illendő megajándékozni azt a bácsit, aki majd irni, olvasni, számolni megtanít. Nem sajnálom az ajándékot a tanítóbácsitól, de sajnálom a csirkéket, szegénykéket. A búskedvűnek született gyermek érzékenységgel nézem a hajszát, s bármint vágyakoztam az iskolába, most, hogy közeledik a pillanat, kissé szívemet szorongni érzem: vége a szabadságnak; nem szökhetem át kedvem szerint a kis zsellérházba, amely amilyen kicsiny, oly nagy volt nekem: a mesék végtelen birodalma. Ott, abban a kicsi házban hallottam az első mesét. Mondója növendék-leányka, s nem vén banya, amint azt gondoljátok talán. És az első mese után kisírtam-könyörögtem belőle a másodikat, a harmadikat, a negyediket, – aztán a jó Isten tudja, hányadikat, – nem volt többé nyugalma tőlem. Hol tanulta tengersokaságát a kacagtató, a hátborzongató, lélekzetfojtogató, mesének ez a leányka? Sem apja, sem anyja nem volt mesemondó. Nyilván fonó-s kukoricafosztó esteken szedte föl s mondta tovább, tódítva, cifrázva, én meg nyeltem magamba tátott szájjal, kipirult arccal, lázba égő szemmel, s végére ha ért egynek, rángattam a szoknyáját: tovább! tovább, még egyet, no még egyet! Emlékszem, világosan emlékszem, sok-sok este sirva bujtam karikás ágyacskámba, mert nem hívták át Rigó Annust – ő volt az én mesemondóm. Most, ősz fejjel, egy mesére sem emlékszem, amit belőle kisírtam, de bizonyos vagyok abban, hogy ezekből a mesékből sarjadozott ki a mesemondó terebélyes fája, melynek tövében ti meg-megpihentek...

Októberben nyílt meg az iskola, de az egész hónapban csak két növendéke volt: Anikó meg én. Ő már túl volt a palatáblán, s

irkája vonalai közé oly szép kerekbetűket körmölgetett, amely kerekességhez – sok esztendő ide-oda próbálgatása után – csak öregedő esztendeimben jutottam el. Eleveneszű leányka volt, de amikor Benkő bácsi, az új tanító, kipróbált az olvasásban, ő még sillabizálgatott, mutató ujjacskájjal végigtapogatott a betükön, én meg mutató ujj nélkül, mint a gyorsan folyó víz a medrében, haladtam végig Indali Péter Ábécés könyvének apró olvasmányain. Az én első könyvem nem az Abéce volt, hanem az első igazi magyar gyermekkönyv: Flórikönyve. Az a könyvecske, melyet Bezerédy Amália irt egyetlen lánykájának, Flórikának s vele egy félszázad gyermeknemzedékeinek. Bezerédy Istvánnak volt a felesége ez az áldott emlékü honleány, annak a nagy hirű embernek, aki elsőnek szabadította fel jobbágyait a megalázottság, az uraság földjéhez kötöttség járma alól...

Ennek a könyvecskének minden versikéjét, komoly és tréfás mondásait elejétől végig olvastam százszor meg százszor. Kicsi agyamban vittem az iskolába minden betűjét, képecskéjét, s bár megragadott Indali Abécéjének első lapján az „Ó” elé rajzolt őzike is s felejthetetlen emlékként vésődött a lelkembe, – Flórika könyve maradt jó sok esztendeig legkedvesebb könyvem, az én gyermekkoromnak egyetlenegy gyermekkönyve. Egyetlenegy. Ennek a könyvecskének csak a táblája maradt meg, de ami benne volt, úgy átgyökeredzett a lelkembe, hogy ma is gyermeki gyönyörűséggel mondogatom, szavalgatom, dudolgotom kedvesen együgyü versikéit: bizonyos, hogy ez a könyv elkísér engem a kisbaczoni temetőbe. Ennek a könyvecskének lelkéből sarjadzott ki a másik fa, gyermek-ifjúsági könyveimnek terebélyes fája, melynek tövében szintén meg-megpihentek ti, gyermekek. Ez a könyvecske tett adósává a gyermekvilágnak: mindazt a gyönyörűséget, mit az egyetlen könyv szerzett a gyermeki léleknek, tetézve adni nektek! Bezerédy Amália és Rigó Annus... Nagyuri nő az egyik, zselléroleány a másik. Ennek a kettőnek a lelki táplálékával mentem az iskolába. Csak egy gyermekkönyvem volt? Ne, ne sajnáljatok, gye-

rekek. Szép volt, gazdag volt az én gyermekkorom. Tele volt a lelkem jámbor versikékkal, tele volt mesével, a nép, az Istenadta nép kincsházának legdrágább kincseivel – bizony, mondom, szép volt, gazdag volt az én gyermekkorom.

Négy-öt esztendő emberke voltam, amikor Szotyori bácsi, az új tanító elődje, karjára vett s úgy vitt fel enyhe téli napokon az iskolába. Nem lakott ugyan nálunk, de ott tanызott, házunknak kedves vendége volt. Ez a 18–20 éves ifju igen szerette a kicsi Elekecskét, s mit gondolt, mit nem, addig mutogatta nekem játékos kedvében a falitáblák nagy és kis betűit, hogy valamennyivel megismerkedtem, s egyszerre csak összerakosgattam a betűt. A betűkből szavak, a szavakból mondatok lettek, szép csendesesen folydogáló mondatok.

Benkő bácsi, az új tanító, lába közé állított s úgy olvastatott próbát velem. Simogatta fejemet, arcomat, csudálkozott, álmélkodt, aztán egyszerre csak felemelt az ölébe s megcsókolta. Ezzel a csókkal „irta be“ a hatesztendő apró emberkét. Hogy felmelegítette, hogy felszabadította szorongó szivecskémet ez a csók! Belenéztem a szemébe s mondtam nagybátran: Tudom az egyszeregyet is tanító bácsi!

– Ó, ne mondd, – mosolygott szinlett csudálkozással.

– Tudom, bizony!

– „Szöktetve“ is?

– Szöktetve is!

És szöktetett össze-vissza, édesanyám meg gyönyörködve, aggódó arccal figyelt, nem zavarodom-e bele a szöktetésbe. – Ne féljen, édesanyám, bátorítá lopva odavetett mosolygásom.

– De azt nem tudod, hogy a macskának hány a lába? – Kérdezte hirtelen Benkő bácsi.

Kacaglam, hogy csakúgy zengett a kis szobácska.

– Ó, mit mondd, tanító bácsi! Négy, négy, négy!

– Ohó! – mondta Benkő bácsi roppant komolyan.

A macskának négy a lába,
Otódik a farkincája.

Mind kacagtak, édesanyám, a tanító bácsi, Anikó, de az én kicsi szívem elszorult, szemem sarkán kicsordult egy könnyesepp. Hirtelen-váratlan gyult világosság buksi fejecskémbe: ime, valami, ami nincs benne sem a Flóri

könyvében, sem az Abécében, s, jaj, Istenem, mi minden lehet, ami nincs meg ezekben!

Alig tudtak megvigasztalni.

*

Október végére betakarodott a mezőről Isten áldása, megjött november, melyről megvan írva Flóri könyvében:

Ködös és hideg november,
Fázik akkor állat, ember.

Igen, megjött, lassankint megteltek az iskola padjai, baloldalon a leánykák, jobboldalon a fiuk. Csudálkozva láttam: fiuk, lányok mind nagyobbak nálam, én vagyok az iskola Benjaminja. Voltak e fiuk közt nagy kamaszok, a leánykák közt növendék-leányok, akik még az Indali Abécénél tartottak, mutató ujjal babukoltak végig a betükön. Megtudtam, hogy ezek a nagy fiuk s leányok mind három-négy tele járnak iskolába, s lám, a legtöbbje csak babukolva olvas. Hát, ez hogy lehet? Hiszen, rájöttem lassacskán. Aki felvitte gyermekét az iskolába, – hát, az felvitte. Aki nem vitte fel, – hát, az nem vitte. Nem igen kérték számon. November közepén, Szent Márton napja körül telt meg az iskola, virágvasárnapján volt az egzamen. Közbe-közbe elmaradoztak a kamasz fiúk: ha jó szánút volt, mentek az apjukkal az erdőbe, fáért. Márciusban, ha elolvadt a hó, kezdődött a szántás, apró fiuk, kamasz fiuk az ökor mellé álltak, nagyokat rittyogtattak ostorukkal, hogy csakúgy zengett a határ. Voltaképpen 3–4 hónap volt az esztendő, az iskola esztendeje.

Amely gyermek rendesen járt az iskolába, s fogékony volt az esze, két télen kitanulhatta az egész iskolát. Ha hat telet járt, akkor sem haladt tovább: újra meg újra magolta a Bibliai történeteket, a konfirmációs Kátét, Erdély történetét, melyet versekben irt meg egy Györke nevű urifiunak a házi tanítója, aztán kinyomtatta, s ezt tanították az iskolában is. Ha mindehhez hozzáveszem Erdély kopott, szinehagyott földabroszát, melyből néhány városnak a nevét ki lehetett betüzni; az egyszeregyet: a számtudományokból a négy alapműveletet s a Gáspár-olvasókönyv olvasmányait: ennél több tudománnyal agyunkat a kisbaconi iskola meg nem terheli.

Amikor az első telet kijártam, éppen közepén voltam a hat meg a hét esztendőnek. Benkő bácsi – így mondanák ma – velem

„brillirozott“ a virágvasárnap agzamenen. Kiállított az Urasztala elé, ott előre, jobbra, balra, szépen meghajtottam magamat s elszavaltam egy költeményt, mely nem volt benne az Olvasókönyvben: „A megfagyott gyermek“ volt e költemény. Irt a báró Eötvös József. Így: E-ötvös. A tanító bácsi is így mondta: E-ötvös, s nem Ötvös. Akkor ez az Eötvös báró „csak“ költő volt, s talán maga sem hitte, hogy még egyszer Magyarország kulturminisztere lesz, a népoktatási törvény megalkotója. Mert volt már egyszer: 1848-ban. De amikor én A megfagyott gyermek-et szavaltam, 1865-öt irtak. Már olvadozott ugyan a jég a megfagyott ország dermedt kebeléről, bimbóztak a remény virágai, de ki tudja? hátha megfagynak a bimbók, mielőtt virággá fakadhatának. Az anyja sírján megfagyott gyermek érzékeny története megtalálta az utat az érzékeny szivekhez, s

úgy tetszik nekem, akkoriban minden szív érzékeny vala, mivelhogy az asszony nép sirt hangosan, s kemény arcú férfiak is szemüket törülgették. És mert ez elég hosszú költeményt megakadás nélkül csengette végig az iskola legapróbb gyermeke, ne csudáljátok, ha fülem hallatára jóvendölé meg hebegő beszédű Gál János keresztapám uram: Me-meg lássák a-tya-fiak, e-ebből a le-legény-kéből pa-pap lesz! S jól jóvendölé, mert bár palást, az öreg korral folyton növekedő bánatomra, vállamat nem fedé, attól a pillanattól, hogy tollamon át beszélheték hozzátok, mind e mai napig magamat papnak érzem.

Amikor az egzámének vége volt, Benkő Dánielné keresztanyám asszony hirtelen lehajolt a pad alá, onnét kiemelt egy zsákot, a pad felett áthajolva meglóbálta, s im, egyszerre csak a templom földjén tenger sok aszalt körte

gurula szét. Nem volt ebben meglepő: minden egzamen végén, hol ez, hol az a néni, néha többen is, szétönté a maga aszaltkörte ajándékát. Egy pillanat, s egymás fején s hátán rohantak ki a gyermekek, mohón estek a pompás csemegének; az erősebb félre lökte a gyengét, volt sírás, kacagás – ez az élet. Nem, nem egészen ez az élet. Én az első pad szélén ültem, szorosán visszahúzódtam a pad hátához, mikor aztán az én padom kiürült, felálltam s úgy néztem a dulakodást...

Alig hiszem, hogy bárkinek is e gyülekezésben szemébe tűnt volna ez a kép: a templom közepén gomolyog, dulakodik egy csomó gyermek, egy meg ott áll, álldogál szótlan, gyámoltalan – mely boldog, mely megnyugtató érzés ma, életem alkonyán, hogy ennek az életnek folyásán véges-végig, sohasem vegyültem a dulakodók közé, mindig csak álltam, álldogáltam szótlan, gyámoltalan!

Nem, nem félek a nagy számadástól, ha majd Isten előtt állok.

Naplopó.

— Irta: Balázs Ferenc. —

Volt egyszer egy szegény ember s annak egy dolgos, szorgalmas, ügyes fia. Olyan volt ez a fiu, hogy mindent elvégzett, amit az apja reábizott. Ha az erdőről fát kellett hozni, elment, összekóborogta az erdő mélyét, ahol a száraz ágak a földön heverték, mint a fák mostohagyermekai s estére nagy csomó száraz fa állott a tüzhely lábánál. Ha a mezőre kellett menni, hogy idegen embereknek pénzért segítsen, akkor is szívesen elment. Villájával úgy szórta a szénacsomókat, mintha rossz emberek volnának; meghajlott derékkal állott neki az ért búzatáblának, hogy az éles sarlóval a búzaszálakat kévékbe ölelje; kapálta a kukoricát, nyűtte a kendert, igen szívesen, igen szorgalmasan.

Sok napszámos ember így gondolkozott:

— Nincsen nekem a világon semmim. Dolgozom, de nem a magam földjén. Az én ve-rejtekemen más ember hizik. Hát ne hizzék!

S aztán fogták magukat az ilyen napszámos emberek s amikor a gazda, akinek földjére elszegődtek dolgozni, nem látta őket, kikerestek maguknak valami szép, árnyékos helyet, ahol a nap nem éri, a szél nem fújja, a fekvés jól esik és szépen leheveredtek.

Bezzeg nem így csinált Jancsi!

Ő nem azért dolgozott, hogy lássák, hogy megfizessék. Ő azért dolgozott, mert szerette a munkát. Ahogy a hangya szereti a munkát és a méhikék szeretik, vagy a szorgalmas fészekrakó madarak. Jancsi akkor is dolgozott, amikor nem látták.

Hanem egyszer igen furcsa dolog történt vele.

Az édesapja elküldte egy rengeteg nagy kertbe, hogy a kertészeknek segítsen. Amint gyomlált a virágágyasok között, vagy nyirta a gyepet, vagy nyeste a faágakat, látta, hogy egy csomó kisfiu és leány, ahelyett hogy odajöttek volna a többi dolgos ember közé segíteni, csak megállottak előttük s bámulták őket. Játszódtak, énekeltek, futkároztak, de még csak eszükbe sem jutott, hogy valamit dolgozzanak. Sőt egy nagyobbacska fiu oda ment egy kertészlegényhez s azt mondotta neki:

— Ejnye, de lustán mozog az ollód!

Feltűnt ez Jancsinak. Hát nem dolgozik mindenki?

Megkérdezte a szomszédjától, egy fiatal legénytől, akinek szomorú arcán úgy folyt le az izzadságcseppek, mint a könny:

— Dolgoztál-e mindig, te kertészlegény?

— Bizony, én mindig dolgoztam — válaszolta az s csodálkozva nézett Jancsira.

— Hát a testvéreid s az édesapád dolgoztak-e mindig?

— Azok is.

Jancsi elgondolkodott s elhatározta, hogy valamit megkérdez a játszó kis urficskáktól. S mikor azok közelébe kerültek, megkérdezte az egyiktől:

— Miért nem dolgozik, urfi?

— Jobb játszani, — mondta a kis rövidnadrágos fiucska.

— Nem hiszem — kételkedett Jancsi. — Én dolgozni inkább szeretek, mint játszani.

A kis fiucska elnevette magát:

— Ne mondj olyan bolondokat, te. Hát játszódtál-e valaha életedben? Semmi sem jobb, mint a játék. Szoktál-e labdát kergetni, szaladgálni, cicézni, aranygyűrűcskét játszani?

— Jaj, biz' én sohasem, — esett le a Jancsi feje. — Én nem tudom, milyen érzés az, amikor nem kell a derekamat meghajlítani, gyomlálni, hanem felegyenesedve, bátran szaladni lehet, mint a többi gyereknek.

— Gyere, próbáld meg — mondta erre a fiu s Jancsi észre sem vette, már ott állott a többi fiu között, akik vidám nevetéssel vetették őt körül.

Milyen más volt ez, mint akármi, amit eddig megszokott! Nyargalásztak, mint a kis csikók, énekeltek, mint a madarak, labdázta, mint a mókus a mogyoróval. Játszódtak bujcskát. A sűrű lombok elrejtették a kis emberkéket, mint az erdő a kunyhót. Aztán kiáltották:

— Hol vagyok? Keress meg!

— Erre gyere!

— Balra ne menj, ott mély árok; belesel, hogy jössz majd ki? Jobbra ne menj a nagy hegynek, nagy barlangban barna medvék, jaj, megesznek, jaj, megesznek!

Aztán nagy volt az öröm, amikor egymásra találtak:

— Megfogtalak!

— Jaj erressz el!

- Mit adsz érte?
- Piros almát.
- Ide vele, váltsd ki magad.

Amikor este Jancsi hazament, odaült a tűzhely lábához és boldog gyönyörűséggel érezte még a szájában a délutáni játék ízét. Nézte a vöröslő, keskeny lángnyelveket, hallgatta a nedves fa sziszegését: mintha a nagy kert fái hajladoztak volna és a kis patak zugott volna. Édesapja megszólította:

- Mi van veled Jancsi?
- Jaj Istenem, – sóhajtott Jancsi.
- Eredj, kösd meg a kecskét, adj neki friss füvet, vigy neki friss vizet, simogasd meg a szőrét, fujj álmat a szemére.
- Nem megyek, édesapám.
- Menj csak, Jancsi, menj csak szépen. Húzz vizet a kútból, öntsd a vályuba, hints rá csillagokat, mint dolmányra pitykét, itasd meg a kecskét.
- Nem megyek, édes apám.
- Dehogy nem mész, fiam! Hogyne mennél, amikor édes apád küld.

Jancsi most fölállott a tűzhely mellől, odalépett az édesapja elé s azt mondta neki:

- Sohasem dolgozom többé, mindig csak játszani fogok.

Szegény édesapja nem tudta megérteni, mi lett az ő szorgalmas, dolgozó kis fiával. Nem akar többé dolgozni? Miért nem akar? Hiszen a sors kimérte minden ember számára a munkát. Mindenkinek dolgoznia kell, ha élni akar becsülettel. A földművelő ekével fölturja a földet, beveti tiszta búzamaggal, amit eső, napfény dús növéssre táplál. Aztán learatja, kalongyákba rakja, hazahordja rendre, kicsépele, malomba viszi: úgy lesz belőle puhabélű kenyér. A szabó ruhát varr: eső meg ne verjen, napfény el ne süssön, ág meg ne sebezzen. A cipész cipőt varr: Föl ne törje lábunk kemény rög meg kavics. Mindenki dolgozik, aki élni akar. Mindenki dolgozik!

És aztmondotta Jancsinak:

- Mindenki dolgozik, aki élni akar. Apád is dolgozik, anyád is dolgozik. Hát te mért nem tennéd?

Hanem erre Jancsi azt mondta:

- Nem igaz, apám, tudom, hogy nem így van. Nem dolgozik mindenki. Sok-sok embert láttam, bizony nem dolgoztak. Sok gyermeket láttam, bizony, csak játszadoztak.

És erre nem tudta az édesapja, hogy mit feleljen.

Nem is felelt semmit. Eszébe sem jutott semmi. Mit is mondott volna? Hanem csak elborult előtte a világ, mint naplementekor az ég. Fölemelte a kezét megütötte a fiát.

- Naplopó, naplopó!
- Jaj, ne üssön apám!
- Naplopó!

Följött a hold, mint a hal szeme a vízben. Harmat hullott a csillagokból, könnyes szemmel futott a szél. Jancsi ott ült kint a ház előtt és sirt, sirt...

A kicsiny istállóban szomszamosan kapált a kecske, nem volt, aki megitassa, kutból vizet merjen, oda is vezesse. Addig kapálózott a kecske, hogy leszaladt nyakáról a kötél. Addig öklelőzte a kis ól ajtaját: kinyitott, kitárult. Kijött a kis kecske. Odament a kúthoz. Ivott a válluból ringó csillagokat. Jancsi meg csak nézte.

Aztán gondolkozott.

Azt kérdezte feje fölött egy kis rügyecske, amelyik azon volt, hogy virágba bomoljék:

- Miért nem akarsz dolgozni Jancsi?

– Mert mások sokan nem dolgoznak, – így felelt Jancsi.

– Hitvány emberek élnek, akik nem dolgoznak. Hadd éljenek! Mi tudjuk, hogy jó dolgozni – mondta egy fényes csillag.

– Aki nem dolgozik, az csak télig él, mint a pillangó, – mondta az éjszaka.

S az éjszaka mesét mondott a pillangóról:

– Volt egy szép pillangó. Csodaszép virágok levegőbe vágytak, a szárnyára nőttek. Hajnali harmatcsepp felhők fölé vágyott, ráült a szemére. Reggel felköltötte ébredő napsugár, szemét megcsókolta, szellőt cibált elő, szárnyaira ráfujt. Csodaszép pillangó levegőbe szállott, virágokat nézett, egész nap csak játszott.

Volt egy kis méhike, kopott, szürke szárnyu. Reggel alig ébredt, szállott a mezőre, virágról-virágra, kereste a mézet, nem játszott sohasem, mindig csak dolgozott.

Napsütéses nyárnak, játéknak, munkának, egyszer csak vége lett. A virág elhervadt, a mező elsárgult, hűvösre vált a szél, későn kelt a nap is.

Hiába csókolta, hiába kérlete szépséges pillangó a száraz virágot, nem felelt, nem szólott. Virágok szirmai meghalt a pillangó.

A kis méhikének telt kamráju házában, más-

képp fejt a dolga. Szorgalmas munkával mézet gyűjtött télire, a hideg napokra; bezzeg, nem halt éhen, mint a kis pillangó, aki egész nyáron sohasem dolgozott, mindig, mindig játszott.

Ilyen volt az éjszaka meséje.

És mesélt a hold is:

– Szorgalmas kis hangya találkozott egyszer naplopó tücskökkel. Azt mondták a tücskök:

– Ne dolgozzál, hangya!

– Miért ne dolgozzak?

– Mert mi sem dolgozunk. Mi mindig csak játszunk.

Ha hallgatott volna a tücskök szavára a szorgalmas hangya, mi lett volna véle?

Mikor meghalt a nyár, mint az öreg ember s befagyott a patak s fehér hó hullt rája: meghaltak a tücskök. Nem volt mit enniök: éhen elpusztultak:

Ez lett volna sorsa a kis hangyának is.

S mit csinált a hangya?

A naplopó tücskök hiába beszéltek, nem hallgatott rájuk.

Ilyen volt a hold meséje.

Aztán elhalványult a hold az ég alján. Elfogyott az éjszaka és a hold, mint a mese.

De nem is kellett már több mese.

Jancsi más napra újra a régi, szorgalmas, dolgozó fiúvá változott. Mindent megtett újra, amit az apja reábizott. Ha fát kellett hozni: fát hozott. Ha a mezőre kellett menni: a mezőre ment.

Csak a nagy kertbe nem ment soha, ahol a pillangók és a tücskök laktak. Oda nem ment sohasem.

Sajnálta a pillangókat és a tücsköket, akik játszanak, játszanak, mert nem látják, hogy jön tél. A kegyetlen, viharos, havas-jeges tél. Amikor a pillangók és a tücskök meghalnak.

Tamás érdeklődik.

Az apa figyel Tamást, amint egy földgömb előtt ül és nézegeti.

Apa: Min gondolkozol Tamás fiam?

Tamás: Egyszer azt mondtad nekem a napról, hogy az egy nagy tüzes gömb. Azon gondolkodtam, hogy a ragyogó csillagok nem tüzes gömbök-e.

Apa: Az égen látható csillagok mind tüzes gömbök. Némelyik sokkal nagyobb a napnál, csak azért látjuk őket kicsinyeknek, mert elképzelhetetlenül távol vannak tőlünk.

Tamás: Azt is mondtad, hogy nagyon, de nagyon sok idő múlva a nap ki fog hűlni, külseje kemény lesz és nem világít többé. Volt talán olyan idő, mikor a föld is tüzes gömb volt és világított, mint most a nap?

Apa: Régen, nagyon régen a föld is tüzes golyó volt, de külső része elég hamar lehűlt, mert sokkal kisebb, mint a nap. Ha felnézel

az égre, képzelj oda sok, végtelen sok kihűlt gömböt, természetesen látni nem láthatod őket, mert sötétek. Ha ott nem volnának az égen, te sokkal több csillagot láthatnál. Ezek a kihűlt gömbök eltakarják előled a hátuk mögött levő ragyogó csillagokat.

Tamás: Azt értem, hogy a külső rész hideg és sötét lett, de azt nem tudom megmagyarázni, miért nem sima a föld külseje. Egyes helyeken olyan magas hegyek vannak, hogy a csucaikra nem is lehet felmenni.

Apa: Nagyon örülök, hogy ezt kérdezted fiam. Szeretem, hogy nem nyugszol meg addig, míg teljesen meg nem érted a dolgot. Jól figyelj tehát rám, nem olyan nehéz megérteni, miért nem sima a föld gömbjének a külseje. Azt már többször mondtam neked, hogy minden nagyobb lesz, ha melegítjük és minden kisebb lesz, ha kihűl. Néha ezt szabad szem-

mel észre sem lehet venni. Mikor a föld hülni kezdett, a külsején takaró lett, mint ahogy a felforrjt tejen föl lesz, ha kissé hülni kezd. Ez alatt a takaró alatt tovább folyt a meleg elvesztése. Most már a külső szilárd buroknak el kellett válni az alatta levő résztől, mert az alatta levő összehúzódott a kihülés miatt.

Tamás: Azt akarod mondani, apám, hogy üresség keletkezett a külső kemény rész és az alatta levő még tüzes gömb között.

Apa: Igen, fiam. Csakhogy a külső burok sem volt még elég kemény, behorpadt, össze-gyűrődött, összeroppedezett.

Tamás: Mikor költözködtünk, a földgömböt papirosba csomagoltuk. A papiros vastag volt és nem lehetett simán ráilleszteni a gömbre, mindenütt gyűrődések voltak rajta. Ilyen módon nem illett rá a külső burok a megkisebbedett gömbre?

Apa: Ilyenformán volt az, fiam. Hegyek, völgyek keletkeztek és alig lehetett sima terület az egész gömbön.

Tamás: Most már értem, hogyan születtek a hegyek és völgyek.

Apa: Dehogy érted jól, fiam. A hegyeknek csak egy része keletkezett így. Nem szabad azt gondolnod, hogy minden hegy egy időben született. Vannak nagy hegységek, amelyek sokkal későbbiek.

Tamás: Magyarázd meg apám azt is, milyen módon keletkeztek még hegyek. Igazán nem jut eszembe más mód, hiszen a külső rész megkeményedett már.

Apa: A külső rész csakugyan keménnyé lett, de megfeledkezel, hogy alól tűz maradt. Ez a tüzes rész nem maradt nyugodtan, hanem olykor-olykor átszakította a nem nagyon vastag réteget, kitérte rajta és a hidegebb felső részen megszilárdult. Így is keletkeztek hegyek.

Tamás: Erre nem gondoltam.

Apa: Sok mindenre nem gondoltál még, fiam. Akármennyit olvasol és kérdezősködsz is, nem szabad elbiznod magad. Nem jutott például eszedbe az, hogy a belső részek tovább hültek és összehúzódtak. Ugy-e nagy üregek keletkeztek a föld gyomrában? Ezek az üregek beomolhattak, a felettük levő részek elsüllyedtek. A nagy lesüllyedéssel egyidőben más helyek kinyomódtak. Bizony nem volt kellemes az élet a földön, míg a felső rétegek egészen meg nem keményedtek és el nem rendeződtek.

Tamás: Most már teljesen kihült a föld, vagy a belseje még mindig tüzes?

Apa: A földnek csak a felső rétegei hültek ki. Nem is kell nagyon mélyre menni, hogy érezzük a föld belsejének melegét. Te már láttál melegforrást, láttál ártézi kutat és belőle kifolyó meleg vizet. Pedig az ártézi kút alig néhány száz méter mélységű.

Tamás: Ha a kihülés tovább tart, újabb üregek is keletkeznek?

Apa: A föld belsejében most sincs nyugalom. Üregek omlanak be, rétegek süllyednek és emelkednek, a befolyt és gőzzé vált víz robbanásokat okoz. Ilyenkor a legfelső réteg is, amelyen élünk, gyakran megrázkódik. Ez a földrengés. De ma már a felső hideg rész olyan vastag, hogy a legtöbb földrengés nem okoz nagyobb pusztítást, csak megrepesztí a házak falát és elmozdítja a butorokat. Az ember alig érez egyebet egy-két erős lökésnél. Egy-egy földrengésnek azonban rettenetesen pusztító hatása van. Városok omlanak össze. Az emberek gyakran azt érzik, hogy hullámszik az előbb még szilárd föld alattuk és jajveszékelve futnak az összeomló házak közül a nyílt mezőre.

Tamás: Mikor még vékony volt a szilárd réteg, a föld belsejében háborgó tüzesanyag áttörte. Vajjon nem törheti át a most már megvastagodott réteget is?

Apa: Valaha nagyon gyakran kitört a föld belsejében forrongó tüzes anyag. Amint a felső rész vastagabb lett, a kitörések ritkultak. Ahol az áttörés történt, a kifolyó anyag hegygé keményedett. De az ut a föld tüzes részéhez nem mindig tömődött be. Régen egyik várból a másikba, vagy csak a szabadba alagutat ástak az emberek. Ezeken menekültek veszély idején. A föld tüzes belsejéből ilyen utak vannak törve a föld felszínére. Ha nyugtalanodik odalent a tüzes anyag, megtalálja az utat és kitör. Ezeket a nyílásokat krátereknek hívjuk. A megkeményedett tüzes anyagból lett a tűzhányó hegy, a hegy oldaláról lefolyó és később megszilárdult anyagot lávának hívjuk.

Tamás: Nálunk is vannak tűzhányó hegyek?

Apa: Nálunk működő tűzhányó nincs, de sok olyan hegyünk van, amely régen tűzhányó volt. A tudósok rögtön megismerik őket alakjukról és anyagukról. Igen sok tűzhányó van Ázsiának a keleti részén, Afrikában és Ameri-

kában Vannak köztük olyanok, melyek borzalmas pusztításokat okoztak. Néha évtizedekig pihennek, senki sem gondol veszélyre s egyszerre megjelenik a veszély, a legfélelmetesebb veszély. Hamu és kődarabok repülnek ki a kráterből, gyakran mérges gázok, majd ömlik a láva s temet maga alá mindent. Nápoly mel-

let áll a Vezuv. Ez a tűzhányó nem sokkal Krisztus születése után három virágzó római várost temetett el. Ma már Pompeit kiásták a láva alól. Ha nagyobb leszel, fiam, talán majd egyszer el tudlak vinni Pompeibe s ott beszélgethetünk nemcsak a tűzhányókról, hanem a rómaiak életéről is.

A szerencséhezó pálca.

– Mesejáték két felvonásban. –

– Irta: Almásy Miklós. –

(Folytatás és vége.)

Második felvonás.

(Történi harmadnap reggel.)

1. jelenet.

A Napkeleti király, a Pásztorfiu (a kert felől jönnek).

Király: Hát szóval megkapta édesapád az üzenetemet?

Pásztorfiu: Meg, instálom. Küldi is a két új palcát. Olyan egyforma most mind a három, hogy ő maga se tudja, melyik másik. Itt vannak ne. (Elővesz három egyformán faragott palcát.) Meg is pergelte a bütit mindegyiknek egyformán, borsika-lángon.

Király: Hát az mire való?

Pásztorfiu: Az hozná a szerencsét, instálom. De most már nem lehet tudni, melyik a szerencséhezó pálca.

Király: Arra neked ne legyen gondod. Hanem hallod-e, jól megértsed, amit mondtam: soha el ne áruld a gyerekeknek, hogy én még két palcát csináltattam az apáddal. Megértted-e?

Pásztorfiu: Meg, instálom.

Király: Hát akkor eredj a csorda után. Ezt a pénzt (egy kis bankót ad neki) tedd el jól s add oda édesapádnak a fáradságáért. A Csillagra pedig jól vigyázzatok, nehogy megint tüskébe lépjék. Ma már újra kimegy... No, mire vársz még?

Pásztorfiu: Instálom, nem vihetnék én a pénz helyett almát, körtét, szilvát az édesapámnak?

Király: Magadnak vinnéd te azt... no, add csak oda neki a pénzt, te meg szedj a kertben annyit, amennyi beléd meg a tarisznyádba fér.

Pásztorfiu: Köszönöm alássan, felséges királyom!

Király: Micsoda?

Pásztorfiu: Engedelmet instálok, tekéntetes úr, eszembe jutott, hogy a kicsid urfiak királyt s herceget játszodnak s a tekéntetes urat felséges király urnak szólítják.

Király: Az ám, el is felejtettem. No, usgyi,

eredj, mert szalad már valaki a házból... fölbredt valamelyik hercegecske.

Pásztorfiu: Istennek ajánlom. (Elszalad a kert felé.)

Király: (gyorsan a kabátjába rejtja a három palcát.)

2. jelenet.

Király, Palkó (a házból).

Palkó: Adjon Isten jó reggelt, felséges királyom!

Király: Adjon Isten, herceg ur! Hát, hogy esett az éjszakai nyugalom?

Palkó: Jól, jól, csak nem tudtam már ágyban maradni. Kíváncsi voltam, kihajtották-e a Csillagot.

Király: Ki bizony. Ugy szedi a lábát, hogy gyönyörűség ránézni is.

Palkó: Maga meggyógyította a szerencséhezó palcával!

Király: No, nem tudom, azzal-e vagy mással... Fő, hogy meggyógyult.

Palkó: Nagyapó!

Király: Mi a', fiam?

Palkó: Tudja-e, hogy ma telik le a három nap?

Király: Miféle három nap?

Palkó: Hát amikor visszaadja a szerencséhezó palcát.

Király: Megegyeztetek-e már, hogy kié legyen?

Palkó: (fejét lesütve) Nem.

Király: Egyformán akarja most is mind a három?

Palkó: Én most már nem bánám, ha a másik kettő lenne is. Hiszen meggyógyult a Csillag! De Pista meg Gyurka azóta is veszednek rajta.

Király: Nohát, ha ők veszedznek, te meg lemondanál róla, akkor te érdemled meg. Akármelyiknek adom kettejük közül, a másik megharagszik. Én pedig nem akarom, hogy civódás legyen az unokáim között. Palkó fiam, én neked adom a palcát.

Palkó: Ó, nagyapó, de akkor meg énrám haragszanak meg! Nekem inkább nem kell!

Király: (elöveszi az egyik pálcát) Tedd csak el, fiam, s dugd el jól. Ne szólj nekik semmit. Az én gondom lesz, hogyan békitsem meg őket. Érted: egy szóval se áruld el, hogy nálad a pálca. (átadja.) Fuss a kertbe, jó valaki!

Palkó: Köszönöm, nagyapó! (Elhalad.)

Király: (magában) No, egyen tuladtam volna.

3. jelenet.

Király, Gyurka (jó a házból).

Gyurka: Adjon Isten jó reggelt, felséges királyom!

Király: Adjon Isten hercegségednek is.

Gyurka: Nagyapó, meggondolta-e már, kinek adja a pálcát?

Király: Ejnye, ilyen kora reggel nincs egyéb gondod?

Gyurka: Egész éjjel arról álmodtam. Hajnaltól fogva pedig le sem tudtam hunyni a szememet.

Király: Ejnye, ejnye. Hát annyira szeretnéd, hogy neked adjam?

Gyurka? Szeretném bizony. Az én érdemem, hogy megszereztük.

Király: Aztán mondd csak: nagy fiu létedre igazán hiszed, hogy szerencsét hoz az a pálca?

Gyurka: Hiszem. Mert nagyon szerencsétlen volnék, ha nem kapnám meg.

Király: S mit gondolsz, miféle kívánságot fogja teljesíteni?

Gyurka: Azt, hogy télire is itt maradhassak.

Király: (magában.) Erre se lehet haragudni. (Fennhangon.) Hiszen nagyanyó meg én szívesen itt tartunk.

Gyurka: Igen, de hátha a szüleim nem engedik meg?

Király: Hm, hm. No, nem bánom. Legyen tiéd a pálca.

Gyurka: (ugrálni, tapsolni kezd.) Jaj de jó!

Király: Csitt, csend legyen! Várj csak. Azzal a föltétellel adom neked, ha a másik kettőnek egy szóval sem árulod el, hogy a tiéd.

Gyurka: Dehát mit mond nekik nagyapó, hová lett a pálca?

Király: Az az én gondom. Nesze... (elővesz egy pálcát) dugd el.

Gyurka: Köszönöm, köszönöm! Most már hiszem, hogy itt maradok a télen!

Király: A bátyád nem kelt még fel?

Gyurka: Azt hiszem, öltözködik.

Király: No, majd odabenn beszélek vele. (El a házba.)

Gyurka: Tyhü, jön Palkó... hova dugjam ezt a pálcát? (A trikója alá dugja. Persze nem tudja tökéletesen elrejtteni.)

4. jelenet.

Gyurka, Palkó (a kertből).

Gyurka: Szervusz öcskös.

Palkó: Szervusz, herceg.

(Egy darabig mindakettő önérzetesen, boldogogan sétál fel s alá, egymással keresztben. Látszik, hogy valami fúrja az oldalukat. Végre megszólal Gyurka.)

Gyurka: Hát ma lesz a nagy nap.

Palkó: (tovább sétál.) Miféle nagy nap?

Gyurka: Ma dönti el nagyapó, hogy kié lesz a szerencséhezó pálca.

Palkó: (tovább sétál. Nyugodtan.) Az ám.

Gyurka: Te persze izgatottan várod.

Palkó: (mint előbb.) Nem én.

Gyurka: Nekem mindegy.

Palkó: Nekem is.

Gyurka: Most már megmondhatom, hogy egy percig sem hittem ebben a mesében. Ugyan hogy tudna szerencsét hozni egy mogyorófa-pálca?

Palkó: Hát persze.

Gyurka: De ti hittétek. Én voltam az egyetlen, aki kételkedtem benne.

Palkó: Bizony, bizony.

Gyurka: Kiváncsi vagyok, kinek adja nagyapó. A legnagyobbnak-e, vagy a legkisebbnek.

Palkó: Alighanem a legnagyobbknak.

Gyurka: Alighanem.

5. jelenet.

Gyurka, Palkó, Pista (a házból).

Pista: (ragyogó arccal jelenik meg.) Szervusztok hercegek!

Gyurka: Látszik, hogy te vagy a főfő-herceg, te keltél legkésőbb.

Pista: Ó, rég készen vagyok már. Nagyapóval volt egy kis beszédem. Dehát ilyen pocok előtt nem árulhatom el, miről volt szó.

Palkó: Ó, tudjuk, tudjuk!

Gyurka: A szerencséhezó pálcáról.

Pista: No persze, annyit nem nehéz kitalálni. De hogy mit határoztunk el nagyapóval, az örök titok marad.

Gyurka: Bizonyosan neked adta a pálcát.

Pista: (megrebben.) Hát ezt — — ó, dehogy! Kell is nekem az a pálca! Igaz, megkérdezte, hogy szeretném-e... Megmondtam, hogy miért szeretném... Hogy tiszta egyesem legyen jövőre... Mert a számtanban nagyon peches vagyok, szükségem van egy kis szerencsére...

Palkó: És mit felelt erre?

Pista: Ó, nem azt, amit gondoltok... nem azt... De megfogadtam, hogy titokban tartom, amit mondott. Végére is már gimnazista vagyok... énrám lehet titkokat bizni... nem úgy, mint holmi pocokistákra...

Gyurka: Persze, hogy tudok. Például... tudom, hogy kinek ítélte nagyapó a szerencséhezó pálcát.

Pista: Ha tudnád, nem volna ilyen jó kedved.

Gyurka: Már miért ne volna?

Pista: Persze, persze. Savanyu a szőlő. Most bizonyosan megint nem hiszel a pálca csodatévő erejében.

Gyurka: De mennyire hiszek! Még csak most hiszek igazán!

Palkó: Látszik, hogy Gyurka nem olyan irigy, mint te, Pista. Bezzeg téged esz a méreg, tudom.

Pista: Engem? Miért?

Palkó: Azt nem mondhatom meg. De tudom, hogy esz a méreg.

Pista: Soha életemben nem volt jobb kedvem.

Palkó: No, akkor jól van... Én félttem, hogy baj lesz, ha nagyapó nem neked adja a pálcát...

Pista: (hangosan felkacag.) Baj? Ugyan miért lenne baj? Van nekem annyi eszem, hogy lemondjak róla, ha éppen muszáj... Már szegény Gyurkát, azt igazán sajnálom...

Gyurka: No látod, most megfogtalak! Azt mondom, hogy nem te kaptad a pálcát, engem megsajnálsz, hogy én se kaptam meg... Szóval azt hiszed, hogy Palkóé lett! Nem bizott rád nagyapó semmiféle titkot!

Palkó: (félrevonja Pistát.) Vigyázz, te! Gyurka mindjárt kitalálja az igazat! Ugy látszik, nagyapó csakugyan megmondta neked. —

Pista: (halkan.) Persze, hogy megmondta! De mit ért, ha Gyurka azt gondolja, hogy te kaptad a pálcát?

Palkó: (halkan.) Nagyapó titokban akarja tartani!

Pista: (rémülten néz Palkóra, otthagyja és Gyurkához megy.) Szent Isten... te Gyurka... ez a Palkó... megbolondult!

Gyurka: Ugyan!

Pista: Addig álmodozott arról a pálcáról, hogy most csakugyan azt hiszi, hogy ő kapta.

Gyurka: Bolondit téged!

Pista: Nem, nem! Láttam az arcán: azt hiszi, én is tudom, hogy ő kapta.

Palkó: Mit pusmogtok ti ketten? Te Pista, el ne áruld Gyurkának:

Pista: (Gyurkához.) Látod!

Gyurka: Rettenetes! Szegény fiu... csakugyan megzavarodott.

Pista: Az nem elég. Nem hiszi el.

Gyurka: Hát akkor... megmutatom neki.

Pista: (ugyanolya rémült pillantással, mint az előbb.) Te??... Te mutatod meg?

Gyurka: Hát ki más? Hiába, most már el kell árulni a titkot.

Pista: (összezsapja kezét.) Ez is megbolondult!

Palkó: (odalép hozzájuk.) Gyerekek, én félek, hogy ti valami rosszban törítetek a fejeteiket. Összebeszéltek ellenem. Pedig én nem tehetek róla... én mondtam is nagyapónak, hogy szívesen lemondok a pálcáról... Nem akarom, hogy megint verekedéssel szomorítsuk. Ha ti magatok közt megegyeztek, én szívesen odaadom...

Gyurka: (szeliden, sajnálkozó arccal.) Jó, jó, édes Palkóm... derék gyerek vagy... Mi nem is kívánjuk, hogy lemondj a kedvünkért...

de miért gondolod, hogy nagyapó neked adta a pálcát? Hiszen az... az enyém.

Pista: Hazudsz! Az enyém!

Palkó: Tiétek, tiétek, csak ne vesszettek megint össze rajta. Hozom is mindjárt. Itt dugtam el a kertben, fél perc alatt itt lesz. (El a kertbe.)

Pista: Mit dughatott el ez a szegény gyerek?

Gyurka: Talán valami közönséges pálcáról képzeli, hogy az a szerencséhez pálcá...

Pista: Meg kell mutatni neki az igazit.

Gyurka: Helyes. Elő is veszem, mire visszajő.

Pista: Mit veszel te elő?

Gyurka: Hát ezt, ni. (Kihuzza trikója alól a pálcát.)

Pista: Mi ez? A szemem káprázik? Vagy elloptad... nem, nem... hisz itt van! (Előveszi a magáét. Szemközt állnak, tátott szájjal bámulva egymásra.)

7. jelenet.

Előbbiek, Palkó (visszajő a kertből, kezében a pálcá.)

Palkó: No, itt van... csak össze ne verekedjétek rajta... (Most veszi észre az egymásra bámuló két fiut s a két másik pálcát. Most hárman állnak egyformán, maguk elé tartva a pálcát s egymáson jártatva a szemüket.) Mi... mi ez?

Gyurka: Hát nálad is...

Pista: Hát neked is...

Palkó: Hát ti is...

Pista: Ezért titkolódtok úgy nagyapó!

Palkó: Lássátok, nem akarta, hogy összeverekedjünk a pálcá miatt.

Gyurka: Megtréfált benneteket, annyi bizonyos.

Pista: Mit, téged talán nem tréfált meg?

Gyurka: Engem nem. Hiszen tudjátok, hogy én sohasem hittem komolyan ebben a csudában.

Palkó: Pedig én még most is hiszem, hogy az igazi pálcá csudát tud tenni. Lássátok, milyen hamar meggyógyult a Csillag!

Pista: Az ám! De melyik az igazi?

Gyurka: Amelyiknek meg van pergelve a vége. Az enyimnek meg van... Az enyim az igazi!

Pista: Csakhogy az enyimnek a vége is meg van pergelve.

Palkó: Ennek is. Már most hogy tudjuk meg az igazságot? Eldobjuk-e mind a három pálcát vagy tartjuk meg mind a hármat?

8. jelenet.

Előbbiek, Király.

Király: (jó a kertből, villa a vállán.) No, hercegek, mit csináltok? Én már annyi sarjut megforgattam, hogy egy döglött birka egész esztendeig megélné belőle.

Palkó: Nagyapó, nagyapó! Megtréfált bennünket! Nézze, kiderült a turpisság! Itt a három pálcá!

Király: Ejnye, ejnye... Hát így tudtok ti titkot tartani? Lám, lám... ki hitte volna!

Palkó: Én azt hiszem, tudta nagyapó előre, hogy így lesz.

Pista: Most már csak azt tessék megmondani, melyikünknel van az igazi szerencséhezó pálcá?

Király: Azt mondjam meg?

Palkó, Gyurka (egyszerre.) Azt, azt!

(Mind a hárman elébe tartják a pálcájukat.)

A király: (hosszasan nézegeti, csóválja a fejét.) Hm, hm... hogy melyik az igazi... melyik az igazi... hát... nem tudom.

Mindahárman: Nem tudja!...

Király: Nem, fiaim. Megüzentem a pásztor-nak, hogy tökéletesen egyforma legyen mind a három. Azt hiszem, most már ő maga sem tudná megmondani.

Gyurka: (csüggedten ereszti le a pálcáját.) Hát akkor az egész nem ér semmit. Én mondtam is mindjárt...

Király: Nincs igazad, fiam. Csak tartsa meg mindegyik a maga pálcáját és őrizze szeretettel, mert nem tudhatja: hátha az az igazi? A Csillag már meggyógyult. Meglehet, Gyurkának megengedik a szülei, hogy itt maradjon a télen. Pista meg, ha nekilát annak a bolondos szám-tannak, bizonyosan megkapja az egyest. Ki tudja, mi része lesz ebben a szerencséhezó pálcának?

Csak rá ne bizzatok magatokat – mert hátha mégsem az igazi? Semmi sem bizonyos – csak az, hogy addig szerencsétlenséget hozott az a pálcá, amíg veszekedtetek miatta. Most már veszekedést nem okozhat, ugye?

Mind a három fiu: Nem, nem!

Király: Nahát higyjétek el, hercegek, hogy nagyobb szerencsét nem adhat nektek az Isten, mint azt, hogyha szeretitek egymást. Most pedig egy-kettő, be a házba: fogadok, hogy nem is reggeliztetek még. Előre, hercegek!

Mind a három fiu: (a magasrattartott pálcával hadonászva.) Előre! (Berohannak a házba.)

Király: (magában.) Nehéz mesterség királynak lenni. De a nagyapaság se gyerekjáték. (Utánuk ballag.)

Függöny, ha van, legördül,

ha nincs, valaki mondja meg a nézőknek, hogy:
Vége!

*Elmerengek gondolkodva gyakran,
S nem tudom, hogy mi gondolatom van.
Átröpülök hosszában hazámon,
Át a földön, az egész világon.
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,
Holdszugári ábrándos lelkemnek.*

Petőfi.

Mese az árva Jánosról.

– Irta: Zsombor Zoltán. –

I.

Mikor szerető édesanyját a sir mélyébe eresztették s elföldelték, János, a kis János egyedül marad, az ő nagy szomorúságával. Egyedül maradt a csöndes házban, egyedül, ebben a nagy, zajos világban.

Könyűi kimardosták szemét, szívét szorongatta valami s teste meg-megremegett olykor, néha, ha arra gondolt, hogy ezentúl egyedül kell élnie, szülő, testvér nélkül. Mert Jánosnak nem volt senkije, de senkije; olyan árva volt mint a sötét éjjel hullott falevél...

S hogy már sirni sem tudott, csak a néma csuklás fogta körül torkát, – odaült az ablakhoz, két kezére fejét horgasztotta és elgondolkozott.

Végigvillant agyán egy sereg jó, kedves, édes ember: a nagyanyja, nagyapja, az apja s az édesanyja, akik immáron a fekete föld „szomorú” lakói. De, vajjon szomorú lakók-e? Vajjon visszafáj-e még nekik az édes otthon, a

családi ház, az élet, az öröm? Mert János szentül hitte, hogy ott a föld alatt az anyjának, az apjának és mindenkinek a szívét mardossa a bű, a fájdalom, hogy itt kellett hagynia földi életét. És János előtt elvonult az ő örökkön-örökké dolgozó édesapja, fáradt, lomha testével, amint szerszámait cipeli. S jött utána édesanyja. Láta ismét a mosóteknő előtt, szép kezeit sápadtra mosva; látta a kemence előtt, mikor süté az áldott kenyeret és a friss lángost, amihez mindég annyi öröm és várakozás tapadt! És János látja még dolgozni anyját, látja addig, míg egy újabb kép nem tárul elé; hol egy utolsó ölelés után szakítják le gyermek-testét az anyjáról...

De akkor mást látott János... Idegen házat, idegen tüzhelyet, idegen gyermekeket. Sok kedves apróságot, amint anyjuk és apjuk ölébe hajtják fejüket, nevetnek, vidáman, nagyon vidáman... János sirni tudott volna, zokogva leborulni a tiszta padlóra és csókolgátni hosszan anyjának még ottmaradt lábnyomait; de nem

volt sem könyüje, sem pedig ereje. És, mikor nagyapójára gondolt vissza, az örökké mosolygós szemü édes nagyapjára, az ajtóra valaki furcsát koppantott. Meglepődött, az ajtóra bámult s halkat sikoltott János.

II.

Bejött pedig egy ősz szakállu, ráncos arcu öregember, éppen olyan, mint volt nagyapó.

Nem köszönt, semmit sem szólt, csak nézte, egyre nézte Jánost. A fiu előrehajolt, két keze összekulcsolódott és halkan suttogta az öregember felé:

– Nagyapó... jó nagyapó...

Az öregember szomorúan mosolygott, de a viláért sem szólt volna valamit; – hallgatta tovább a fiut.

– Nagyapóm... – kezdte megint János – jó nagyapóm, mindég tudtam, hogy egyszer el fogsz jöni... egyszer... Eljössz, amikor mindenki itthágy; eljössz, hogy megvigasztald a te kis unokádat. Látod, nincs senkim, se anyám, se testvérem... Árvánál-árvább vagyok. Itt járok-kelek a magányos házban s úgy rémlik folyton, mintha a légy zümmögése az anyám köhögése volna s mintha a szű halk kopogása anyám lépésének zaja. Úgy fáj mindez nekem, nagyapóm! Hozzád fordulok, kitárom feléd két karom: nagyapó, nagyapó, vígy' engem is oda, ahonnan te jöttél, vígy' az édes anyámhoz!

Kitárta két karját s odaomlott remegő térdekkel az öregember lábai elé. S az öregember végigsimította kezével hosszú, hófehér szakállát, amire elsimultak arcán a ráncok és jóságos meleg tekintetű lett. Aztán lehajolt, karjába vette Jánost és végigfektette az ágyon. Sokáig, hosszan nézte a fiut. Majd megint a karjára vette és vitte az ajtó felé. De János az ajtóból még visszatekintett a szobába és nagyon meglepődött, mikor az ágyán ott látta fekvé. – „önmagát“. Annak a „Jánosnak“ viaszszínű volt az arca, mint a halotté... Aztán nem látott többet, az öregember vitte, vitte, egy ösmeretlen világ felé...

Elmúlt az éj, eltűnt a sötétség és János a nagy fényességben találta magát. Ott volt ő, ott fön, ahol csak a lelkek élnek. János csak lihegett és egyszerre meglátta az anyját, az apját és mindazokat, akiket nagyon szeretett s akik itt hagyták a földet.

Amerre ment, csudálkoztak és azt mondták János felé:

– Ily korán a sírba vágott!

– Mily fiatal!

– Éretlen; még nem is élt, nem is dolgozott, nem is szenvedett...

Egy angyal meg így szólt:

– Még nem érezte fiam, a földi kint! – és végig simította a fiú homlokát. – Itt az anyád nem fog megismerni, mert nem kóstoltad végig, mint ő, – a földi életet...

Elsuhant melette és János az anyjához került. Az édesanyja ő róla beszélt, többeknek, sok hozzá hasonló lélekhez.

– Az én árva fiam, szegény, egyedül maradt. De ott marad mellette örökké, az anyja, az apja munkája s az ősei emléke, ami biztatni, bátorítani fogja egy szép életre. Erős, kitartó fiú az én Jánosom, s habár forróbbnál forróbban szerette anyját, én tudom: dolgozni fog a jó emberekkel, megőrzi apáinak házát és házának tisztaságát: Dolgos ember lesz az én fiamból; istenfélővé teszi őt a hit és keménnyé avatja az árvaság...

Az anya nem látta itt Jánost, ő csak akkor látja, ha a Földre néz, boldogan. De János mindezt megértette és tudta már, hogy ott fön, a menyekben, csak cél nélkül bolyonghat, meg elhagyatottabban, mint a földön...

Mikor a szemét kinyitotta boldogan, – asszonyokat, férfiakat látott az ágya előtt. Szomszédok, akik eljöttek megsíratni az árva gyermeket, akiről már ők is azt hitték, hogy édesanyjához szólította az Isten. S hogy látták a mosolygó fiút, ki-ki eltávozott és hozott az egyik fehér kalácsot, a másik fűszeres húslevét, a harmadik mást hozott, a negyedik és a többi s letett valamit az asztalra. Mondották aztán mindannyian, kedves szeretettel:

– Fogyaszd el egészséggel, mi fiunk, János!

És János nem toltá vissza valamennyi ajándékot, mint valamikor tette, hanem sorra csókolta a jóságos kezeket.

Aztán apró galyat dobott a kemence alá, – tüzet csinált. Az egyik ember eközben fogta az ásót, hogy megmunkálja egy kissé a kertet. De János szelíden elvette a szerszámot és ment ő maga, ki a kertbe és dolgozott úgy, ahogy anyjától látta.

A szomszédok csudálkoztak, s amikor ki-ki hazafelé vonult, utánuk szólt a jó embereknek:

-- Az Isten segítse és áldja meg mindnyájukat!

Azok visszafordultak és feleltek:

— Téged is segítsen és áldjon az Úr, fiunk!

És ekkor János egy pillanatra letette az

ásót, hogy imát rebegeve fölnézzen a magas, tiszta égboltra. S hogy levett kalappal állott ott az árva gyermek, — hallani vélte, mintha az édesanyja susogta volna fentről a földre le, hogy:

— János... János...

Senki Tamás története.

— Irta: Kertész Mihály. — (11)

(Folytatás)

Az idegen, szomorú tekintetű asszony arcan meglátszott, hogy szeretne még valamit kérdezni, de ő sem akart alkalmatlankodni. Lassu, imbolygó, egyáltalán nem siető léptekkel tovább indult tehát. De előbb jól megnézte a kosárkötőt és a házat, mintha valami okból megakarná jegyezni magának. Sőt menet közben vissza-visszatekintgetett s ha csak egyetlen szót is szólt volna a kosárkötő, bizonyára rögtön visszatér.

— Különös asszony — gondolta magában Nagy uram. — Mennyi szomorúság van a szemében... Talán neki is valami nagy bánata lehet, mint nekem.

De sokáig nem ért reá elmélkedni, mert hirtelen megélenkült az utca. A Nap-utcai gyerekek jöttek az iskolából. A kosárkötő szíve összeszorult a fájdalomtól a gyerekek láttára. Most még jobban érezte Tamás hiányát. Bár tudta, hogy nem szokott a gyerek-csapattal hazajönni, mégis szemügyre vett minden egyes fiút, hogy hátha köztük van az is, akit ő vár. A gyerekek azonban még távolabb voltak és egy csoportba jöttek, miért is alaposan nem figyelhette meg valamennyit. Mikor azonban már csak pár lépésre voltak a fiúk, a csoport közepén látott valakit Nagy uram, mire nagyot dobbant a szíve.

— Istenemre, hogy ő az! — kiáltott fel örömmel s öregkora dacára nyul-fürgeséggel futni kezdett a gyerekek-csapat felé.

Tényleg Tamás meg Csepű jöttek iskolatársaiktól körülvéve. Tamás Csepűre támaszkodva vánszorgott, mert percről-percre gyengébbnek érezte magát s csak barátja erős karjának köszönhetette, hogy a földre nem rogyott.

Csepű utközben folyton bízattgatta.

— Ne hagyj el magad, Tamás, mindjárt otthon leszünk! Lefekszel a jó, puha ágyba, oszt nem lesz semmi bajod.

A gyerek-sereg, mellyel — szerencsétlenségükre — az iskola környékén találkoztak, egyre fakgatózott kalandjuk felől, de Csepű minden kérdezősködést kereken visszautasított.

— Semmi közötök hozzá! — mondotta hallgatást parancsoló hangon.

Igy aztán nem is merték tovább háborgatni, de azt már nem tudta megtiltani nekik, hogy el ne kísérik őket hazáig. Persze, mikor megpillantották a kosárkötőt, valóságos diadalordításba törtek ki valamennyien:

— Itt hozzuk Tamást! — kiáltottak, mintha tényleg ők hoznák.

Nagy uram azonban nem hallott, nem látott semmit és senkit, csak az ő Tamáskáját, akit sirva ölelt magához, aztán két karjába kapva, rohant vele hazafelé

— Asszony, asszony, — kiáltott már a kapuból — nézd, itt van, itt hozom, megkerült!

A kosárkötőné, ki épen a rántást kavarta a tűzhelyen, örömeiben elhajította a fakanalat, az utjában álló cirmos macskát felrugta s mint a szélvész, szaladt ki az udvarra és elkapta a gyereket a férje kezéből.

— Tamáskám, édes kicsi fiam, — sirdogált — csakhogy hazavezérelt a jó Isten!

És ahol találta, csókolta a gyereket.

Tamás szótlanul, érzéketlenül türte a kitörő szeretetet. Nem tudott többé magáról. A láz teljesen hatalmába kerítette.

Az asszony rögtön ágyat bontott neki, lefektette, a kosárkötő pedig szaladt az orvosért...

XIV.

A dohány-gyárban elájul egy asszony.

Az óbudai dohánygyárban korán reggel megindult a munka. A férfiak és nők egymás után érkeztek és siettek munka helyeikre, mert a felügyelők szigorúan ellenőrizték, hogy nem késik-e valaki csak egy percet is s ha késett, silány béréből levonták a mulasztott időt.

A csomagoló osztályban, hol a különböző szivarokat és szivarkákat rakták dobozokba, csak nők dolgoztak. Többnyire sápadt, sovány, időelött öregedett, beteges asszonyok és fejletlen lányok voltak ezek, kiket a kényszerűség hajtott, hogy maguk keressék meg kenyerüket, sőt családjaikat is eltartsák szűkös jövedelmükből, mert hiányzott az erős férfi kéz otthonról, mely gondoskodhatott volna a mindennapi betevő falatról.

Hosszu asztaloknál dolgoztak e nők s bár

arcukon fáradtság és kimerültség látszott, kezük boszorkányos gyorsasággal mozgott. Néma csendben folyt a munka, mert a lelkek messze kalandoztak a munkáasztaltól, valamelyik külvárosi utca kicsiny, szűk, dohos levegőjű, egészségtelen lakásában, hol a halál küszöbén levő öreg, beteg szülők vagy rongyos, kiéhezett picinyek várakoztak a kenyérért verjétkézők hazatértére... Mindegyik hozott magával valami nehéz gondot hazulról, mely egészen eltöltötte, lefoglalta lelkét úgy, hogy a test csak mint valami pontos gépezet működött.

Az egyik asztalnál dolgozott özvegy Szita Pálné, akit a többiek csak „bus Szitáné-“nak hívtak, mert valamennyiökénél szomorubb volt az arca, sötétebb a tekintete.

Szitáné volt a leghallgatagabb az egész teremben. Naphosszat ült munkájánál anélkül, hogy egyetlen szó elhagyta volna fonnyadt, vértelen ajkát. Így dolgozott estig s akkor ugyancsak szó nélkül eltávozott. Hogy hová ment, senki sem tudta, mint ahogyan egyáltalán nem tudtak semmit erről az asszonyról. Mert ha szólt is valamit, magáról sohasem beszélt s ha kiléte felől puhatolóztak, makacsul hallgatott. Egyedül jött és egyedül távozott minden nap és nem engedte, hogy bárki is közelébe férközzék. Csupa titokzatosság volt ez az asszony teljes elzárkózottsága miatt.

Ezen a napon még a szokotnál is szomorubb volt Szitáné. Munkáját sem végezte azzal a szorgalommal, mint eddig, szórakozott volt s el-elmerengett. A tegnapi találkozója a kosárkötővel egészen felkavarta lelkét. Mert Szitáné volt az a szomorú asszony, kit Nagy uram kétségbeesésében szintén megszólított s kitől az eltűnt Tamáska után tudakozódott.

Ez a különös találkozás járt most is eszébe s a lelkére fekvő sejtések egészen megzavarták.

— Meg kell tudnom, — gondolta maga elé meredve — hogy ki az a fiú, kit a Nap-utcai kosárkötő keresett... Nagyon különös, hogy épen a Nap-utcában történt ez... És azt mondta, hogy tiz éves... akárcsak... Ejh, talán csak véletlen, minden jelentőség nélkül... De ha mégis... ha igaz volna!... Istenem, irgalmazz!

Alig tudta megőrizni nyugalmát. Dolgozni

próbált, hogy elterelje gondolatait, de sehogy sem ment a munka.

Talán a többiek is észreveszik rendkívül izgatott lelkiállapotát, ha véletlenül épen ekkor az ujságárus asszony nem lép a munkaterembe.

Az öreg, töpörödött anyóka minden reggel, órapontossággal megjelent a dohánygyárban, végigcsoszogott a termeken, hogy eladjon néhány ujságot. A munkások inkább könyörületből, mint szükségből vettek tőle néhány lapot, melyet ebédidő alatt átböngésztek.

Annál az asztalnál, hol Szitáné dolgozott, az egyik asszony szintén kért egy lapot.

— Milyen tetszik? — kérdezte az anyóka, odatipegve az asztalhoz.

— Mindegy. Egyformát ír valamennyi.

Az öreg asszony tehát válogatás nélkül letett egy lapot, átvette az érte járó pár fillért, aztán tovább csoszogott.

Az ujságvásárló munkásnő nem tudta megállani, hogy át ne lapozza a friss ujságot, hogy legalább a címekből értesüljön a világ eseményeiről.

Az egyik oldalnál aztán valami érdekesebbet találhatott, mert megállott a lapozásban.

— No, mit látsz ott? — kérdezték a többiek kíváncsian.

— Nagyon különös — válaszolt az asszony. — Már a címe is felesigázza az ember kíváncsiságát. Halljátok csak:

„Egy tiz éves gyermek, aki az anyját keresi. A Nap-utca titka. A talált gyerek kalandja. Nyomoz a rendőrség az anya után. A kosárkötő elbeszélése.“

(Jövő vasárnap tovább meséljük.)

X Keztyüt, női harisnyát, női és férfi fehérneműket legolcsóbban vásárolhat a GÓLYA-ÁRUHÁZBAN, Deák-tér 7. szám alatt. X

A bánat? Egy nagy oceán.

S az öröm?

Az oceán kis gyöngye. Talán

Mire fölhozom, össze is töröm.

Petőfi.

Az összes iskolákban használt tankönyvek, füzetek, rajztömbök, papír, író- és rajzszerkek legolcsóbban HUSZÁR könyvkereskedésében szerezhetők be!